

L'ANTARÀNTULA CEGA ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL / JAUME CABRÉ

Jordi Pàmias

Jordi Pàmias és un poeta de la mena "formiga", dels que dediquen la vida sencera a la poesia i van destil·lant poemes fins a tenir una obra sòlida. Més de 200 persones van fer-li un homenatge a Lleida amb motiu dels seus 70 anys

Hi ha poetes cangur, que ho són a batzegades, a èpoques, que escriuen poesia quan un fet vital els hi empeny i que poden passar temps sense enyorar l'escriptura. I hi ha poetes formiga, que dediquen la vida tota sencera i lenta a la poesia i que, a un ritme o un altre, van destil·lant versos, poemes, poemaris... fins a tenir una obra sòlida, indiscutible, engrescadora.

En Jordi Pàmias és d'aquesta segona mena. La seva influència personal, centrada en els anys de professor de secundària (per cert, un dia parlaré dels professors de secundària), va més enllà del que jo pugui saber. En tinc el rastre en els molts lectors i escriptors que han estat alumnes seus sobretot en el llarg períple a l'institut Màrius Torres de Lleida.

Lleida té l'handicap dels cinquanta quilòmetres. El país, per mal i per bé, gira al voltant de Barcelona i el seu poder d'emanació d'influència. Lleida no és a cent quilòmetres de la capital, com Girona i Tarragona, sinó a cent cinquanta. Aquest plus la fa llunyaníssima, apartada. I des de fora se'n parla carinyosament com allà lluny on es pon el sol. Però Pàmias es passa el dia confegint versos, i tant li fa des d'on ho fa. I un indicatiu d'aquest tant li fa és el fet que darrerament Jordi Pàmias publica a Perifèric, una editorial de Catarroja, petita però molt eixerida. I perifèrica.

El Pàmias de *La meva casa*, terrenal, enyoradís, lligat al paisatge, evoluciona cap a una poesia més essencial, una etapa de la qual seria *Flauta del sol*. Els darrers llibres encara essencialitzen més la seva veu i l'anècdota queda oculta pel desig de proclamar el valor del llenguatge poètic com a creador de l'emoció literària. Segons m'explica el poeta Xavier Macià, allà on l'obra de Pàmias convergeix en un tot, allà

on s'ajunten la casa, el paisatge, el record, el paradís perdut, els itineraris de l'ànima, l'home i Déu i els temps que vivim, és a *Narcís i l'altre*, la culminació per ara d'aquesta magna obra poètica. Així com Pàmias escriu, reescriu els poemes, te'ls envia dient-te que és una versió definitiva i després te'ls torna a enviar amb correccions subtils que ja són "definitives" i després..., vaja, que és la formiga que no acaba mai de fer un llibre, va confegir *Narcís i l'altre* sense cap vacil·lació i amb rapidesa. Aquest llibre és de tal manera la culminació de la seva obra, que Pàmias ja feia anys que el treballava sense saber-ho. I el fet d'elaborar-lo va ser una pura materialització *del que ja existia* en el seu cor.

luxo poder trepitjar els indrets del poeta, que eren espais de la persona i que ja s'havien immortalitzat dins d'un vers. No em calia conèixer els llocs per comprendre la seva poesia perquè els versos es defensen sols i ells per ells mateixos ja et diuen tot el que t'han de dir si els saps escoltar. Però em va fer gràcia posar parets a la casa, ferros al balcó, llambordes al carrer, coloms al campanar de Guissona i piuladissa d'oriols al paisatge segarrenc que en Jordi Pàmias porta als ulls, a la memòria i a l'ànima: "Feixes antigues. / Amplies bancals. / Claps de garriga... / Terra del blat!". El miracle és que ell ens el basteix només amb paraules.

Pàmias és l'arrelament a un lloc amb una mirada universal. L'òliba que xiula entre les teules, l'aigua de la pluja pels canalons, la campana fatigada, es llegeixen perfectament arreu del món, de la mateixa manera que s'entén la mirada gastada del professor que es jubila i ja comença a enyorar l'aula. Ara Jordi Pàmias ha fet setanta anys i la seva família i els amics li han retut un homenatge a Lleida. Vora dues-centes persones, hi érem: tots conxorxats amb traïdoria, perquè ell no en sabia res. El vam veure trasbalsat per tant de protagonisme inesperat. I sempre amb aquell aire distret, més pendent, aparentment, de la metonímia que li passa pel davant que no de la realitat quotidiana que l'envolta.

La poesia de Jordi Pàmias és moltes més coses del que puc dir aquí. També és un crit perquè l'oblit no guanyi la partida que -ell i nosaltres els lectors- juguem contra el temps.

Aquesta és la darrera lliçó d'aquest poeta formiga que no para d'escriure:

**...d'ell aprenem, encara, una lliçó
-la més pura de totes i la definitiva:
la saviesa de viure al dictat de l'amor.***

En un llibre posterior per mi colpidor, *Terra cansada*, hi veiem, amb aquell desig d'essencialització, directament, el paisatge de l'ànima:

**Rere llampecs incerts, la nuvolada
estén un vel de pluja, que m'abriga en la nit
suau. La meva vida, nua com la gebrada,
rebé el sol del desig com una fuetada
i l'amargor dels dies amb un obscur delit.**

Em passa sempre que el llegeixo: la poesia de Jordi Pàmias m'arriba al cor. Per a mi va ser un